

Beslutningsforslag nr. **B 42**

Folketinget 2010-11

Fremsat den 16. december 2010 af Simon Emil Ammitzbøll (LA), Villum Christensen (LA) og Anders Samuelsen (LA)

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af borgernes frihedsrettigheder

Folketinget pålægger regeringen inden april 2011 at igangsætte de nødvendige initiativer med henblik på en sikring af borgernes frihedsrettigheder ved at

- 1) forbedre borgernes rettigheder i terrorlovgivningen og i reglerne om tålt ophold,
- 2) forbedre borgernes forsamlingsfrihed og
- 3) begrænse overvågningen af borgerne.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget bygger på dele af B 169 om gennemførelse af et retssikkerhedstjek fra folketingssamlingen 2009-10. Se www.folketingstidende.dk.

Forslagsstillerne er bekymrede for, hvorvidt der over de seneste år er sket en udhuling af borgernes retssikkerhed. Terrorpakkerne rummer vidtgående bestemmelser om myndighedernes muligheder for overvågning af borgerne gennem hemmelige aflytninger og ransagninger, om logning af telefonoplysninger og en række andre tiltag, der gør det nemmere for myndighederne at efterforske borgerne på bekostning af borgernes frihedsrettigheder. Lømmelpakken indeholder en række bestemmelser om administrative anholdelser, der begrænser borgernes muligheder for at forsamles, hvilket er en klar indskrænkning af borgernes frihedsrettigheder.

Derfor er det nødvendigt at sikre borgernes frihedsrettigheder ved nøje at gennemgå en række eksisterende love og ved at forholde sig kritisk til den retssikkerhedsmæssige udvikling, der har været i Danmark, med det formål at skabe tryghed for borgerne gennem sikring af borgernes frihedsrettigheder.

Ad 1.

Den danske terrorlovgivning er blevet strammet flere gange, f.eks. i 2002, 2006 og 2008. Under Ad 1 findes bemærkninger om terrorloven fra 2008. Bemærkninger om terrorlovene fra 2002 og 2006 findes under Ad 3. Med baggrund i en sag om en terrormistænkt tuneser skærpede man f.eks. i 2008 kravene for tålt ophold i Danmark, jf. 2008-09, L 69 (Folketingstidende 2008-09, Tillæg A side 1925). Lovændringen betyder, at personer på tålt ophold skal melde sig personligt og dagligt i Center Sandholm, hvor personerne også skal overnatte, på trods af at Højesteret er nået frem til, at der ikke har kunnet fremlægges tilstrækkeligt materiale mod den pågældende tuneser til, at han kan straffes. Den nye lovgivning omfatter også inddragelsen af en særlig advokat udpeget af retten med det formål at varetage udlændingens interesser i de lukkede møder, uden at denne advokat dog må tale med den sigtede om det hemmelige materiale, PET måtte fremlægge i sagen. Lovændringen betyder også, at retssager, som på tidspunktet for lovens vedtagelse var anlagt, skal gennemføres efter de nye bestemmelser. Forslagsstillerne ønsker, at borgernes rettigheder bliver bedre i den danske terrorlovgivning, herunder også i reglerne vedrørende tålt ophold og i prøvelsen af terrorsager ved domstolene.

Ad 2.

I november 2009 blev den såkaldte lømmel- eller uropakke vedtaget efter en hastebehandling i Folketinget, jf. 2009-10, L 49. Det skete, på trods af at pakken fik kritik fra landsretsdommerne, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Kriminalforsorgsforeningen, Den Danske Dommerforening, Institut for Menneskerettigheder og fagbevægelsen, der har opfordret regeringen til at ændre eller præcisere loven.

Pakken indeholder bl.a. bestemmelser om, at aktivister, der hindrer politiets arbejde, skal have fængselsstraf på op til 40

dage allerede første gang, de anholdes, at politiet får lov til at frihedsberøve mennesker administrativt i op til 12 timer mod de 6 timer, der gjaldt før, at personer, der ikke deltager direkte i optøjer, men som befinder sig i området, kan anholdes og straffes med fængsel i op til 40 dage, at bøder forhøjes markant for visse overtrædelser af ordensbekendtgørelsen, og at politiet skal bruge mere mobilt videoudstyr og videodokumentation, når der i et område sker grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden.

I december 2009 blev næsten 1.000 demonstranter tilbageholdt i en ellers fuldt lovlig demonstration. Her blev de placeret på jorden i timevis, fordi politiet frygtede uroligheder. Blandt de tilbageholdte var flere fredelige demonstranter, som f.eks. en gruppe Hare Krishna-munke og tilfældigt forbigående. Forslagsstillerne ønsker, at de basale demokratiske frihedsrettigheder sikres, og at lømmelpakkens indskrænkninger af forsamlingsfriheden rulles tilbage.

Ad 3.

Ifølge organisationerne Privacy International og Electronic Privacy Information Center er Danmark gået fra »systematisk svigt over for at opretholde beskyttelse« til et »samfund med udbredt overvågning«, jf. www.business.dk dateret den 3. januar 2008. Organisationerne kritiserer Danmark, fordi Folketinget på beklagelig vis har tilladt alt for meget overvågning. Forslagsstillerne ønsker, at der sættes klare grænser for overvågningen af borgerne, og ønsker bl.a., at der sættes grænser for videoovervågning af borgerne, at det i videst muligt omfang sikres, at brevhemmeligheden også gælder på internettet, og at myndighedernes tvangsindgreb over for borgerne underlægges strengere retskrav.

SikkerhedsBranchen har fortaget en undersøgelse af omfanget af brugen af sikkerhedskameraer i Danmark. Konklusionen af undersøgelsen er, at der i 2008 blev solgt 51.006 kameraer til den professionelle del af markedet. Hertil skal lægges et ukendt salg af billige anlæg i byggermarkeder og varehuse. De sælges mest til brug i køberens private bolig, men nogle dukker også op i kiosker og andre forretninger. Endelig kommer der et ukendt antal fra udlandet til Danmark via nethandel. Det totale antal kameraer kendes ikke, men SikkerhedsBranchen anslår, at der er ca. 350.000 kameraer opsat i Danmark. Opsætning af kameraer, der skal overvåge gader og stræder, har dog ingen kriminalpræventiv effekt. Det er fastslået i en international undersøgelse, som Brotsforebyggende rådet – Det Kriminalpræventive Råds søsterorgan i Sverige – offentliggjorde i januar 2008, jf. rapporten »Kameraövervakning och brottsprevention. En systematisk forskningsgenomgång, Rapport 2007: 29«.

Ud over den stigende mulighed for brug af overvågningskameraer er der med terrorlovene også sket en overvågning af borgerne gennem myndighedernes mulighed for logning af telefon- og internetkommunikation, hvorved alle borgeres telefonsamtaler, e-mails og opslag på internettet registreres. I 2008 viste tal fra Justitsministeriet, at teleselskaberne alene i 2008 havde registreret, hvad der svarer til 82.000 oplysninger

pr. dansker. Samme år benyttede politiet sig af oplysningerne 134 gange, jf. 2008-09 Retsudvalget, Alm. del – bilag 608.

Yderligere er der med terrorpakkerne sket en udvidelse af myndighedernes mulighed for at aflytte borgernes telefoner. Før terrorpakkerne skulle politiet have aflytningskendelse til at aflytte et eller flere telefonnumre. Med terrorpakkens bestemmelser er aflytningskendelsen nu rettet mod en person, hvorved enhver telefon, en mistænkt person kan tænkes at bruge, er omfattet af kendelsen. Opnås en kendelse på en person, er skønnet herfra overladt til politiet.

I 2009 er denne bestemmelse udvidet til også at kunne finde anvendelse på andre alvorlige lovovertrædelser, som indebærer fare for menneskers liv og helbred, jf. 2008-09, L 124 (Folketingstidende 2008-09, Tillæg A side 3924).

En opgørelse fra tænketanken CEPOS viser, at der i dag er 234 love eller bekendtgørelser, der giver myndighederne ad-

gang til tvangsindgreb over for borgerne uden retskendelse. Det betyder, at myndighedernes mulighed for tvangsindgreb er steget støt. En lignende opgørelse fra CEPOS sidste år fandt således 225 sådanne love, mens tallet i 2003 var på 185. Kravet om retskendelse er en nødvendig sikring mod vilkårlige indgreb. Der henvises til analysenotat fra CEPOS fra den 2. marts 2010 om, at offentlige myndigheder fortsat har vid adgang til at foretage tvangsindgreb i private hjem og virksomheder, af chefjurist Jacob Mchangama, CEPOS 2010.

Forslagsstillerne anerkender den specielle kontekst, beslutningerne er truffet i, men er grundlæggende bekymrede over udviklingen, hvor myndighederne i tiltagende grad har fået beføjelser, der gør indhug i borgernes frihed og begrænser borgernes frihedsrettigheder.

*Skriftlig fremsættelse***Simon Emil Ammitzbøll (LA):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af borgernes frihedsrettigheder.

(Beslutningsforslag nr. B 42)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.